

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. II. An, ut causa desinat esse integra, sufficiat usus jurisdictionis factus
per citationem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

sint verba Papæ, sed solum partis; Pontifex enim expressè requirit *citationem factam*.

1593. Hinc, cum *citatio* petatur ad inchoandam jurisdictionem, non potest solum *mandatum dici citatio perfecta* in ordine ad effectum perpetuandi jurisdictionem in delegato. Nam licet *mandatum citandi* partes sit aliquis usus jurisdictionis delegatæ; quia tamen perpetuatio jurisdictionis in delegato, supponit *usum per citationem* ad hunc effectum perpetuationis; & *mandatum citandi* non sit *citatio* propriè loquendò, sed tantum quoddam ejus initium, solum *mandatum* non potest inducere illum effectum, nisi completum.

1594. Neque dicas cum Pirhing *h. t. n. 179.* *citatio* habet vim præcepti, ac instar ejus obligat, effectumque suum producit; sed præceptum, quatenus à Superiore procedit, censetur habere plenum effectum, & quantum est ex se, vim obligandi; licet per accidens ratione ignorantie non obliget, donec fuerit intimatum; ergo similiter. Resp. nec præceptum obligare in actu secundo, antequam intimeret subdito, licet habeat vim obligandi in actu primo solum remoto; & proximè potens obligare requirat sui applicationem ad voluntatem subditi per cognitionem. Sic dicendum de citationis edicto, in quantum procedit à delegante.

1595. Si quæras, an ad hunc effectum perpetuandæ jurisdictionis sufficiat *unica citatio*? Resp. affirmari probabilius; quia in *cit. c. gratum*, & *c. a subdelegato*, plus non exigitur, quam *citatio facta*; sed, licet tantum *semel facta* sit v. gr. per edictum, verè facta est *citatio*. Unde quando in Authent. *qui semel*, & *L. tres denuntiationes*, *C. quomodo*, & *quando Judex*, requiritur *trina*; sermo est quoad effectum, ut *condemnetur citatus*; non autem ad effectum, ut *perpetuetur jurisdictione*, ita Sanchez *cit. à n. 14.*

§. II.

An, ut causa desinat esse integra, sufficiat usus jurisdictionis factus per citationem?

1596. **N**egativam tenent plures apud Sanchez *cit.* quibus accedit Salas *D. 20.*

S. 17. nu. 127. Barbosa *p. 2. de potestate Episcopi, allegat. 39. n. 29.* volentes, jurisdictionem delegatam, integram esse, quousque *lis contestata sit*. Sed affirmativa, quoad effectum perpetuandi jurisdictionem delegatam, probabilior est 1. quia revera probabilius est, de jure, ad hunc effectum requiri usum jurisdictionis per citationem juridicam, ex *num. 1590. 2.* quia citatione facta, negotium est quasi *ceptum*, ut expressè dicit Urbanus III. in *cit. c. gratum*; sed hæc potest esse facta, *lite nondum contestata*; ergo etiam negotium quasi *ceptum*; consequenter non integrum; ita Sanchez *cit. V. dicta n. 1590.*

Dices tamen 1. in *c. Relatum, 19. de offic. delegati*, decernitur *expirare jurisdictionem delegati, lite non contestata*; ergo *lite non contestata* res manet integra; forus enim *contentiosus*, propriè dici non potest, nisi inter partes *contentio fiat*: at non est perfecta contentio, quousque *lis contestetur*. 3. quia ante *litis contestationem* non est *judicium*; quæ enim præcedunt, illius *præambula* dicuntur, ut notat Scaccia in *judic. c. 2. n. 22. & c. 8. num. 15.* ergo *jurisdictio judicialis* non erit exercita, nisi post *litis contestationem*. 4. *lis non movetur*, quousque *contestata* non fuerit per *c. Ex parte, 30. de Verb. signific.* ergo neque *jurisdictio* ad *judicandum* concessa prius dicitur exercita.

Ad 1. ex *c. Relatum* Resp. verum esse, quòd ibi dicatur, *si ante litis contestationem decessit mandator*, seu mandans, non esse à *Judicibus, quos delegaverat, ex delegatione hujusmodi procedendum*; ex quo textu, ut patet in objectione, inferunt aliqui, causam, & jurisdictionem delegatam manere integram, esto mortuus sit delegans, si ante hujus mortem *lis non est contestata*; consequenter jurisdictionem tali casu non perpetuari, sed *expirare*, etiam citatione facta, sed *lite nondum contestata*, id, quod tanquam probabilius amplectitur etiam Gonzalez in *c. Gratum h. t. n. 4.* quamvis *n. 3.* fateatur inter hæc duo capitula, nempe *c. Relatum, 19.* quod est Lucij III. & *c. Gratum 20.* quod est Urbani III. esse manifestam antilogiam, seu contrarietatem; nam in *c. Gratum* expressè dicitur, *perpetuari jurisdictionem in delegato, facta citatione*; in *c. Relatum*, negari videtur. Ut

1599. Ut hanc apparentem contrarietatem dissolvant Authores, in varias interpretationes abeunt. Aliqui volunt textum in c. *Relatum*, corrigi per posteriorem in c. *gratum*; verum correctio jurium statui non debet, ubi conciliari possunt, ut diximus *titulo. 2.* Alij volunt, Lucium III. non utcumque dixisse, *jurisdictionem expirare, si ante litis contestationem decessat mandans*; sed debere subintelligi *to maximè*, ut sensus sit, jurisdictionem delegatam expirare morte mandantis, *maximè* si contingat ante litis contestationem, ac quidem facta citatione; sed licet hoc cogitari possit; verba tamen hoc non significant. Alij dicunt, cum in judicialibus jus Ecclesiasticum sequatur ut plurimum constitutiones Juris Civilis, in quo controversum est, *an sola citatione, an non nisi litis contestatione*, res definat esse integra? Lucium Papam secutum esse opinionem tenentium hoc secundum, *tanquam tutius*; Urbanum verò primùm, *tanquam benignius*; alij alias expositiones sequuntur.

1600. Mihi videntur loqui Pontifices in diverso casu. Nam quantum colligi potest ex c. *Relatum*, quæstio Papæ proposita fuit, an expiret jurisdictione delegata, *si delegatus alteri subdelegavit, & ante litis contestationem mandator, seu delegatus subdelegans decessit*, sic, ut à nullo, nisi à delegato, ullus usus (nisi *subdelegationis*) prius exercitus sit? & ad hoc Lucium respondisse affirmativè. Et in hoc sensu verum est, per talem usum subdelegationis non perpetuari jurisdictionem in subdelegato, si ante litis contestationem decessit delegatus delegans, de quo casu non agit Urbanus. Quòd autem ibi loquatur Lucius de delegato subdelegante, consequenter de casu, an delegato ante litis contestationem mortuo jurisdictione perpetuetur in subdelegato? colligitur ex eo, quia casus ibi propositus est, de delegatione facta Judicibus ab alio delegato ipsius Papæ, vel alterius, ut patet consideranti quæstionem ab Archi-Episcopo Cantuariensi, & Suffraganeis ejus Lucio III. propositam. Hinc:

1601. Ad cit. c. *Relatum* Resp. cum distinctione: *in cit. c.* dicitur expirare jurisdictionem delegati ab alio delegato, si lite non contestata delegans moritur, nullo usu nisi

Tom. I.

si subdelegationis exercito, C. non delegati ab alio delegato, N. ant. dist. consequens: ergo lite non contestata res manet integra, quando agitur de jurisdictione subdelegata per delegatum C. jurisdictione non subdelegata, N. conf. secundum dicta.

Ad 2. *in n. 1597.* Resp. 1. transeat ma. N. min. multi enim docent, iudicium, etiam contentiosum (quod scilicet exercetur etiam in invitos) incipere à citatione ad finem contentionis inter partes; ergo ut res dicatur deducta *ad forum contentiosum*, quatenus requiritur *ad effectum perpetuandæ jurisdictionis* in delegato, sufficit factam esse citationem; esto litis contestatio requiratur, ut dicatur deducta ad forum contentiosum *quoad alios effectus* v. g. ut delictum non maneat occultum, prout requiritur, ut Episcopi absolvant ab irregularitate ex delicto occulto, & non deducto ad forum contentiosum.

Ad 3. *in n. cit.* Resp. 1. cum distinctione: ante litis contestationem non est iudicium *continuativè*; C. *inchoativè*, N. ant. Primus enim actus substantialis, adeoque principium, & fundamentum iudicij, est *citatio*, §. *ult. Institut. de pena temerè litigant.* gloss. in c. *Quoniam*, 11. *de probat. V. Citationes.* Resp. 2. cum distinctione antecedentis: ante litis contestationem non est iudicium, *per ordinem ad quoslibet effectus*, qui nascuntur, cum parti petenti coram Iudice responderet Reus conventus C. ant. *per ordinem ad effectus*, quos parit usus jurisdictionis *judicialis*, hoc est, ad iudicandum concessæ, N. ant. & sub eadem distinctione consequ. Nam ad effectum jurisdictionis delegatæ, imò etiam subdelegatæ perpetuandæ, sufficit, quòd delegatus jurisdictione delegata; vel subdelegatus subdelegata uti ceperit. Tunc enim nec morte delegantis secuta post talem usum, jurisdictione finitur, ut expressè deciditur in c. *Licet*, 30. *de offic. deleg.* ubi resolvitur, si unus ex pluribus delegatis, alteri ex illis, suam jurisdictionem deleget, & *hic uti capit eo vivente*, jurisdictionem sic delegatam non expirare, licet post ejus usum mors mandantis secuta sit: ac *citare* est usus jurisdictionis.

Ad 4. *in n. 1597.* sicut responsum est in *num. priori ad 3.* Hinc concedo, *litem non dici motam, nisi lis contestata fuerit,*

X x

1602.

1603.

1604.

fuerit, loquendo de motione *continuati-
vè*, ac per ordinem ad quoslibet effe-
ctus, qui nascuntur ex eo, quòd pars con-
venta respondeat petenti; secus *inchoa-
tivè*, & per ordinem ad effectum, quon-
iam inducit usus jurisdictionis delegatæ secun-
dum dicta *ex cit. c. Licet*, 30. ubi ad qua-
sitionem, an, cum tribus delegatis com-
mittitur causa ea lege, quòd, si non om-
nes possint commissioni exequendæ ad-
esse, ut si unus, qui alteri delegavit, mor-
tuis sit, & alter recusetur, superstes pos-
sit procedere, suo, & defuncti nomine?
respondit Pontifex: quòd si jurisdictione
à suo Collega sibi delegata *eo vivente uti
non ceperit*, quia mandatum hujusmo-
di re integra morte mandatoris expira-
vit: non habet solus officium judicandi:
si verò *ante mortem illius jurisdictione
uti ceperit* taliter demandata, vices suas,
& alius poterit adimplere.

§. III.

An causa desinat esse integra, si dele-
gatus jurisdictionem commissam sub-
delegavit?

1605. **A**ffirmativam sequuntur plures relati
à Sanchez *cit. n. 18.* sed probabilius
est contrarium, id, quod tenet Sanchez
loc. cit. & alii complures. Quia jurisdi-
ctio delegata non perpetuatur, nisi dele-
gatus usus sit jurisdictione sibi delegata:
at per hoc præcisè, quòd delegatus sub-
delegaverit, non est usus jurisdictione de-
legata, sed *ordinaria*, virtute legis (non
delegationis) competente delegato. Nam
lex delegato concedit in his, vel illis ca-
sibus, potestatem subdelegandi; ergo.
Et quoniam lex non distinguit, an sub-
delegatio fiat præsentibus, vel absentibus
partibus, in utroque casu dicendum pro-
babilius esse, ex sola subdelegatione non
firmari jurisdictionem delegatam, nec di-
ci posse, juridicè causam esse ceptam,
& desuisse esse integram; id, quod con-
firmari potest ex dictis, tum sententiæ re-
quirentis ad hoc litis contestationem, vel
saltem partis citationem.

1606. Præter dicta quæri potest 1. an per re-
scripti præsentationem res desinat esse in-
tegra, & firmetur jurisdictio? Resp. *ex
dictis n. 1596.* constare, quòd non, quia

acceptare rescriptum, & jurisdictionem,
non est, *eo uti*; ita Sanchez *l. 8. matr. D.
28. n. 19.*

1607. Quæri potest 2. an jurisdictione ad plu-
res causas, vel circa plures personas, in
uno rescripto delegata, firmetur, per u-
nam v. g. citationem, quoad omnes: re-
cum distinctione, & concedo firmari quo-
ad omnes per unicam citationem commu-
nem, nimirum omnium; non autem, si
citatio facta sit solum particularis, nimi-
rum, *unius tantum ex illis*, quorum cau-
sæ commissæ sunt. Ratio primi est; quia
per talem citationem *universalem* causa
jam cepta est, quoad omnes; per parti-
cularem autem, non quoad non citatos;
ex quo habetur ratio secundi.

1608. Dices: rescriptum, de quo in præsens,
est unum; ergo cum citatione particula-
ri utatur eo rescripto; & usu rescripti fir-
metur jurisdictione rescripto delegata, cita-
tione particulari firmabitur quoad omnes.
Resp. usu rescripti firmari jurisdictionem
quoad omnia in illo contenta, etiam si plu-
ra sint, & diversa, si rescriptum sit unum
tam formaliter, quam materialiter; non
autem, si unum solum materialiter, sed
formaliter multiplex; ita Sanchez *cit. n.
25.* Molina *de Just. Tr. 5. D. 19. num. 4.*
Ratio est: quia rescriptum ad diversa, &
independentia, perinde se habet, ac si fo-
rent rescripta distincta. Sic stipulatio-
nes multiplicentur ad multipliciterem re-
rum specialiter designatarum, ut dicitur
L. *Scire debemus*, ff. *de Verb. obligat.*
Aliud est, si rescriptum contineat plura,
sed connexa; vel plura, non tamen spe-
cialiter designata, sed una universalitate;
tunc enim censetur adhuc unum, etiam
formaliter; & usus unius, censetur etiam
usus circa reliqua, quatenus commissæ
sunt; ita illi. Dixi, rescriptum censi
unum etiam formaliter, si contineat plu-
ra, sed connexa, intellige, inseparabili-
ter, & ubi dispositum in uno, altero ne-
go, careret effectu. Unde sub hac li-
mitatione intelligendum venit axioma il-
lud: *connexorum idem est iudicium*, ex
quo aliqui nimis liberaliter procedunt,
ut ostendit solidis omnino responsis P. Ni-
colaus Rayeus in Examine Juridico-Theo-
logico Præambulorum ad exhibitionem
errorum P. Danieli Papebrochio; imputa-
torum